

ПЕРШИЙ БУКВАР КОМУНІСТА

Ціна 15 центів.

Накладом
"УКР. РОБІТНИЧИХ ВІСТИЙ"
Вінніпег, Ман., Канада.
1921.

ПЕРШИЙ БУКВАР КОМУНІСТА

(Лекції-розмови в питаннях і відповідях.)

Ціна 15 Центів.

Накладом
“УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ВІСТЕЙ”
Вінніпег, Ман.
1921.

П Е Р Е Д М О В А .

Випускаючи в світ сю невеличку, але дуже цінну брошулку в українській мові, уважаємо конечним сказати від себе кілька слів.

Ся брошулка, як своїм популярним змістом, так і формою та метою виложеного в ній матеріалу, призначена для малосвідомих читачів-робітників і, як сама назва її говорить — вона є “Першим букварем комуніста”.

Там де є робітничі гуртки і товариства, ся брошулка надасть ся для товариських лекцій-розмов і має на цілі облекшити і вказати їм шлях до свідомости. Вона своїми лекціями-розмовами служить “Першим букварем” для молодих комуністів в партійних школах радянських республік. Перші видавці сеї брошулки говорять про ню в своїй передмові слідує:

“Перший буквар комуніста” призначений не для лектора, а для самих слухачів і він повинен влекшити їх працю. Розумієть ся, “Перший буквар”, який ми тут предкладаємо, не є позбавлений цілого ряду недостач, але

потреба такого учебника така велика, домагання на него так настійчиві, що ми уважали за відповідне в найкоротшім часі дати молодим товаришав необхідне для них, хочай би і не вповні удосконалене руководство, котре все-ж таки допоможе слухачам пояснити і усвоїти предложений їм матеріал”.

Так говорять перші видавці “Першого буквара комуніста” про його зміст і про його завданє.

Робітнику! Коли тобі, як починаючому читати науково-пролетарські твори приходить ся тяжко їх зрозуміти, то на се є одна тільки рада: починай читати з робітничої азбуки. Єсли тобі, читаючи книжку про радянський устрій, тяжко її зрозуміти, читай лекції-розмови про радянське будівництво, поміщені в сій брошурці. Так як радянська влада будуєть ся з низу, так і свідомість пролетара також набуваєть ся з низу, від пролетарської азбуки. Не навчившись пролетарської азбуки, не навчиш ся і найвисших пролетарських завдань. Не простудіювавши форми капіталістичної системи, не будеш знати як з нею бороти ся.

Поваливши капіталістичну систему, робітник повинен знати, як будувати новий комуністичний лад.

Кожний робітник, який бере участь в боротьбі з теперішньою капіталістичною системою, повинен знати, які політичні партії і організації обороняють ту капіталістичну систему. А її обороняють не тільки капіталістичні партії, але і партії дрібно-буржуазні, які навіть звуть себе робітничими. Свідомий робітник повинен знати, як відрізнити ту псевдоробітничу партію від дійсно пролетарської партії, від тої партії, яка визнає тільки класову боротьбу і своєю одинокою метою має збудоване на руїнах капіталістичного ладу — ладу комуністичного.

Ся брошурка є “Першим букварем” для молодих членів тої дійсно пролетарської партії.

1. лекція-розмова.

КАПІТАЛІЗМ І КОМУНІЗМ.

Капіталістичне суспільство. — Кляси і клясова боротьба. — Кляси і державна влада. — Кляси і партії. — Комуністична партія — партія робітничої кляси. — Комунізм, як безклясове і бездержавне суспільство.

1. Чи завсїгди люди жили так, як живуть тепер?

Нї. Той лад, який панує єще у всїх розвинених краях, крім радянських республік, і називається капіталістичним, — існує тільки від того часу, як появили ся заводи і фабрики. Попередно існував лад панщизняний, а єще передтим — невільничий і в найдавнішій часи люди жили як дикарі.

2. Який лад називається капіталістичним?

Такий, де всі средства продукції, т. є. фабрики і заводи, копальні, залізні дороги, земля і т. д. находять ся в руках приватних власників — капіталістів.

3. Чи самі капіталісти працюють?

Нї. Примушені працювати ті, що не воло-

діють ніякими средствами продукції, се — пролетарі, котрих голод примушує наймати ся у капіталістів.

4. Чому капіталісти наймають пролетарів?

Тому, щоби експльоатувати (визискувати) їх. Робітник працює 10, 12, 14 годин, випро-дуковує капіталістови продукти величезної вартости, а отримує платню за 3—4 години своєї праці, платню, яка насилу дає йому спро-могу істнувати.

5. Хіба капіталістам потрібна така велика скількість продуктів?

Так. Розумієть ся, самі вони їх не зужива-ють, але в виді товарів вимінюють на ринку за гроші і інші товари, як от: сирівці, машини, доми і інші средства продукції, накопичуючи таким робом капітал.

6. Чи представляє таким робом капіталіс-тичне суспільство одну цілість?

Ні. Воно складаєть ся з двох цілковито різних частий, двох основних кляс: 1) буржуа-зії — фабрикантів, банкирів і дідичів, 2) про-летарів — працюючих, не володіючих ніякою власністю.

7. Яка кляса існує крім буржуазії і проле-таріату?

Кляса дрібних власників, до котрої нале-

жить міська дрібна буржуазія, дрібні торговці, інтелігенція та інші і, особливо в Росії і на Україні, селянство (куркулі і середняки).

8. Чи однакові інтереси всіх клас?

Зовсім ні. Інтереси буржуазії і пролетаріату прямо противорічні: інтереси першої — експлуатувати пролетаріат, інтереси другої — освободити ся від експлуатації буржуазії.

9. Що впливає з того противенства класових інтересів?

Класова боротьба. Котра небудь класа, обороняючи свої інтереси, нападає на другу і душить її.

10. На що опираєть ся капіталізм в класовій боротьбі?

На капіталістичну державу, т. є. на організацію, яка забезпечує буржуазію від повстання робітників і бореть ся з іншими капіталістичними державами за розподілене капіталу.

11. Яким робом вдаєть ся капіталістичній державі вдержати під своєю властю пролетарів?

Средствами грубого примусу: армія, поліція, суд, якими руководять генерали і урядники з буржуазії, і шляхом поневолення свідомости пролетарів школою, церквою і буржуазною пресою.

12. В чім виявляєть ся боротьба клас?

Так як орудєм класового поневолення являєть ся державна власть, то і вся боротьба клас зводить ся до боротьби за захоплене в свої руки і укріплене державної власти.

13. Хто руководить боротьбою даної класи?

Політична партія, до якої входять найбільше свідомі і витривалі її представники. Чим більше членів в партії, чим висші особисті якості кожного члена, тим ближе перемога всієї класи.

14. Що партія робить для виконання своїх завдань?

Намічає ціль — програму партії, шлях до неї — тактику, об'єднує своїх членів, організує їх, руководить їх виступами. Партія сильна своїм духом (ідеями), своєю зорганізованістю, дисципліною і піддержкою зі сторони своєї класи.

15. Як ділять ся партії?

Не дивлячись на те, що в кождім краю існують велике число партій з ріжними назвами, всі вони по суті ділять ся на три роди: буржуазну, дрібно-буржуазну і пролетарську партії.

16. Які буржуазні партії існували в Росії? Партія кадетів або “партія народної свобо-

ди” (свобода для буржуазії угнітати трудовий народ), “союз русского народа”, октябристи і інші, які стремлять до закріплення капіталістичного і дідичівського ладу.

17. Які дрібно-буржуазні партії?

Партія меншевиків (Російська Соціал-Демократична Робітнича Партія), есерів (соціалістів-революціонерів), енесів (народних соціалістів), на словах признаючи необхідність повалення капіталістичного ладу, але на ділі йдучих до згоди з буржуазією (Керенський, Колчак, Денікін).

18. Яка пролетарська партія?

Російська Комуністична Партія (большевиків), яка не на словах, але на ділі стремить до повалення капіталістичного ладу і збудовання нового комуністичного суспільства. Для комуністичних партій всіх країв (наприклад Спартаківців в Німеччині) нема згоди з буржуазією, а існує тільки безпощадна боротьба проти неї.

19. Яка повинна бути основа комуністичного суспільства?

В ній не повинно бути експльоатації. В його основі повинно лежати усупільнене средств продукції, котрі повинні стати власністю всего

людського суспільства, на місце приватної власності окремих осіб.

20. Чи будуть в комуністичнім ладі існувати класи?

Ні. Усуспільнене средств продукції знищить поділ людства на дві взаємно-ворогуючі класи, з котрих одна угнітає другу: не буде ні буржуазії, ні пролетаріату, а всі люди стануть працюючими, робітниками, горожанами-товаришами.

21. Чи буде при комунізмі існувати держава?

Ні, вона відіме. Завдяки відсутности поділу людства на класи, держава, будучи орудем пановання одної класи над другою, стане непотрібною і зникне.

2-га лекція-розмова.

ВІД КАПІТАЛІЗМУ ДО КОМУНІЗМУ.

Анархія продукції. — Конкуренція і роля великого капіталу. — Союзи капіталістів і союзи робітників. — Імперіялізм. — Війна. — Крах капіталізму. — Переходовий період. — Комунізм як пляномірно зорганізоване суспільство.

1. Що таке анархія продукції?

Хоч кожде капіталістичне підприємство поодиноким зорганізоване добре, в суспільстві, як в цілості, нема ніякого господарського пляну, в продукції панує безпорядок, анархія.

2. В чім перше всего виявляєть ся анархія продукції?

В конкуренції. Кождий капіталіст стараєсь купити сирівці і наняти робітників як найдешевше, виробити товарів як найбільше і продати їх як найдорожше і таким робом між капіталістами витворюєть ся боротьба за дешеві сирівці, за робітничі руки і за покупця.

3. Які є наслідки конкуренції?

Зруйноване дрібних підприємств і усилене великих. Великому фабрикантові, який вводить нові машини, заощаджує на будівлі, сирівцях, топливі і всіх інших сторонах продукції,

товар обходить ся дешевше, завдяки чому він притягає покупця і нищить дрібного промишловця.

4. Хиба для великих підприємств анархія продукції не небезпечна?

І їх руйнують її наслідки — господарські кризи. Стремлячи до все більшої наживи, капіталісти виробляють так много товарів, що для них не вистарчає покупця. Тоді то один, то другий капіталіст примушений застановити підприємство, побільшаючи тим самим число безробітних.

5. Як капіталісти обороняють себе проти конкуренції і кризи?

Тим, що обєднують ся в союзи (синдикати, трости) для того, щоби не збивати ціну один другому, а грабити спільно.

6. Які союзи є у робітників?

Для боротьби проти капіталу крім політичних партій у робітників існують професійні союзи. Обєднуючи робітників по окремим професіям, уживаючи страйків, вони ведуть в першу чергу боротьбу за підвищенє заробітної платні, за скороченє дня праці і т. д.

7. До яких розмірів доходять союзи капіталістів?

Часами вони обєднують підприємства всеї

галузи промислу, часами весь промисл одного краю, а часами обєднують і цілий ряд країв. Найбільшим з таких обєднань являєть ся на-примір антанта (обєднанє капіталістів Англії, Франції, Росії) і центральні держави (капіталісти Німеччини, Австро-Угорщини і Туреччини).

8. Що витворюєть ся в наслідок істнованя таких великих капіталістичних обєднань?

Те, що капіталізм стає світовим. На місце конкуренції між окремими капіталістами тепер вибухає найжорстокійша конкуренція між сими великими капіталістичними союзами, так як кождий з них стремить відбити у другого ринки сирівців і збуту товарів.

9. Який характер прибирає ся конкуренція на всесвітнім ринку?

Вона стає уоруженою. Так як цілий світ давно вже поділений між окремими державами і їх союзами, то відбити ринок сирівців і збуту товарів можна тільки насильним включенєм чужої области в свій державний союз.

10. Як називаєть ся таке стремління за розподіл світа?

Імперіалізмом: се завоювнича політика великих союзів капіталістичних держав для заволодіння цілим світом, для заснованя всесвіт-

ної імперії, де би панував гурток капіталістів-рабівників.

11. До чого веде імперіялістична політика?

До мілітаризму і до всесвітньої війни. Кожда з держав побільшає свою армію, скажено уоружується на перегін з іншими, причім на армію і її уоруженє витрачують ся величезні суми. Се і є мілітаризм. В наслідок імперіялістичної політики і мілітаризму всіх держав вибухла світова війна.

12. Чи була в світовій війні нападаюча і обороняюча ся сторони?

Нї, всі учасники її нападали: російські імперіялісти воювали за Константинопіль і Галичину, німецькі за розграбленє Росії (Берестейський мир) і кольонії (богаті області в Африці і Азії), союзники, щоби цілковито ограбити Німеччину (Версальський мир), а всі вони обманювали свої народи кличем “оборони вітчизни”.

13. Які наслідки світової війни?

Світовий голод, дорожнеча і знищенє. Війна дала 25 мільонів убитих і калік, розходи на війну дійшли до кольосальної суми, весь промисл працював на війну і корисних товарів ставало все менше; в результаті промисл і сільське господарство зруйнувались. Хоч на па-

пері і був заключений “мир”, але серед побідників дальше йде війна за поділ здобичі, війна звязана з руйнуванем господарства. Настала криза капіталізму.

14. На кого падали всі ті лиха?

На пролетаріят. Його калічили, убивали, він голодував і примушений був єще платити надмірні податки. Коли робітнича кляса пробувала протестувати страйками, то у всіх краях вона стала підпадати нечуваним переслідуваням. В той-же сам час капіталісти збогачували ся на рахунок воєнних доходів.

15. До чого се привело працюючі маси?

Вони пізнали, що служать сліпим орудем в руках капіталістів і перестали їм корити ся.

16. В що обернулась тоді світова війна?

В горожанську війну угнетених проти угнітателів. В революціях в цілім ряді країв пролетаріят пробував і пробує взяти власть в свої руки, кляса робітників воює проти кляси буржуазії. Проти робітничо-селянських Росії і України воюють імперіялісти всіх країв, обєднані в “лідзі націй”.

17. Коли і як закінчить ся горожанська війна?

Тоді, коли в більшости краях буде повалена власть буржуазії і побідивші робітники і се-

ляни встановлять свій новий лад.

Для того потрібно, щоби пролетаріят мав в руках всю власть і всю силу, потрібно, щоби він тимчасово став пануючою клясою.

18. Яким робом пролетаріят здійснює своє панованє?

За посередництвом пролетарської диктатури. Проти суворой власти (диктатури) буржуазії пролетаріят протиставить свою диктатуру, щоби здавити опір буржуазії при переході до нового ладу.

Подібно тому, як буржуазна держава служить для угнетеня пролетаріату, пролетаріят, взявши власть в свої руки, за посередництвом своєї пролетарської держави звязує буржуазію, щоби не дати їй вести проти него боротьбу.

19. Яка, крім здавлення буржуазії, друга задача пролетарської диктатури?

Виконати економічний (господарський) переворот. Пролетарська держава повинна відібрати від буржуазії средства продукції і зробити їх власністю суспільства. Для того, щоби не став ся грабіж або розподіл, потрібна зорганізована сила, якою являється пролетарська держава.

20. Чи буде диктатура пролетаріату існувати вічно?

Ні, вона тільки лад переходового періоду

(часу). По мірі того, як опір буржуазії буде здушено, диктатура пролетаріату поступово відомре.

21. Чим комуністична держава буде відрізнятися від капіталістичної?

Плянорміною зорганізованістю. Щоби знищити анархію (непорядок), яка панувала в продукції і яка привела до конкуренції і світової війни, вироб продуктів і їх розподіл будуть зорганізовані по одному наперед виробленому пляні, який будуть переводити всі, не ізза страху, а знаючи його необхідність.

22. Які переваги комуністичного ладу над капіталістичним?

Скорий розвиток всего людства. Всі сили, які йшли на класову боротьбу: на страйки, війни, революції і на їх здушення (на державну владу), підуть на загально-корисну працю, яка буде вестись в найбільших фабриках заводів, в сільських господарствах при допомозі найбільш удосконалених машин і знарядів. Тим самим всім прийде менше працювати, всі члени комуністичного суспільства зможуть ужити свій вільний час на заняття науками, штукою і т. д.

Достаточна кількість продуктів дасть можливість задовольнити потреби всіх.

3. лекція-розмова.

ІНТЕРНАЦІОНАЛ І Р. К. П.

Інтернаціонал, його походження, завдання, організації в зв'язи з історією Р. К. П. — Значіння

III. Інтернаціоналу і всесвітньо-історична роля Р. К. П.

1. Чи давно між пролетаріатом і буржуазією відбувається боротьба?

Від того часу, від коли існують заводи, фабрики, відколи існує капіталізм, робітники завжди стреміли до того, щоби освободитися від експлуатації і об'єднувалися для боротьби з капіталом в професійні союзи і політичні партії.

2. Чи можуть працюючі маси перемогти в тій боротьбі, борючись окремо в кожному краї?

Ні, не можуть. Якщо робітники переможуть в одному краї, то буржуазія інших країв піде на поміч тій державі, де буржуазія переможена. Якщо ж робітники всіх країв виступають спільно і організовано, то буржуазії приходиться уступати.

3. Чи давно усвідомилися пролетарі всіх країв про те, що їх сила в об'єднанні?

Єще в 1847 році великий вожд робітничої кляси, Карл Маркс, спільно з Енгельсом написав Комуністичний Маніфест, в котрім і видвигнув клич “Пролетарі всіх країв, єднайтеся”. На міжнародній виставі в столиці Англії, Лондоні, стрінулись робітники різних країв. Тоді показалось, що робітники у всіх краях є в однаково тяжкім положеню. Англійські робітники жалілись, що підчас страйку їх хазяї наняли французьких робітників і страйк зістав зломаний. Французькі робітники говорили, що вони не знали про те, що в Англії страйк, і що вони йдуть проти своїх товаришів. Стало ясно, що треба виступати спільно.

4. Як осягнено обєднанє робітників різних країв?

В 1864 році в Лондоні засновано перше міжнародне товариство робітників, т. є. Перший Інтернаціонал, котрий існував 12 літ, поширюючи серед робітників всіх країв думку про необхідність обєднання для революційної боротьби.

5. Чому упав Перший Інтернаціонал?

В нїм не було ідейної єдности і, хоч в нїм було много робітничих провідників різних країв, то робітничі маси мало єще про него знали. В 1871 р. члени Першого Інтернаціона-

лу брали участь в повстанню парижських робітників (Парижська Комуна) і коли буржуазія здавила повстанє, переслідування Інтернаціоналу зовсім загальмували його діяльність і без того вже підорвану внутрішніми незгодами.

6. Коли і чому повстав Другий Інтернаціонал?

Після розпаду Першого Інтернаціоналу зі збільшаючим ся розвитком промислу в різних краях повстають і розвивають ся соціалістичні партії. Для порозуміння спільної їх діяльності в 1889 р. в Парижі зібрав ся міжнародний соціалістичний конгрес (зїзд) і там зістав заснований Другий Інтернаціонал (він існував до 1914 р.), котрий постановив святкувати день 1-го мая, як день міжнародної солідарності робітників, виробив подрїбно соціалістичну програму і на всіх своїх зїздах остро висловлював ся проти збільшаючих ся уоружень і заборчої політики держав.

7. Коли і чому розпав ся Другий Інтернаціонал?

Йому положила кінець світова війна в 1914 році. Соціалістичні партії різних країв зрадили Інтернаціонал. Замість того, щоби валити свої буржуазні правительства, вони перейшли на їх сторону і стали піддержувати імперіалістичну війну.

8. Чому соціалістичні робітничі партії зрадили Інтернаціонал?

Тому, що буржуазія з величезних доходів, які вона отримувала з грабіжі захоплених областей, давала прибавку до заробітної платні кваліфікованих робітників, котрі так само, як і робітничі провідники, пересяклись думкою, що робітнича кляса заінтересована в заборчій політиці своєї буржуазії.

9. На які частини розпався Другий Інтернаціонал?

На три течії. У всіх краях соціалістичні партії розкололись на соціал-шовіністів, центристів і комуністів.

10. Що проповідують соціал-шовіністи?

Соціал-шовіністи — се отверті зрадники робітничої справи, котрі проповідують піддержку буржуазній державі і оборону “вітчини” угнітателів. Такими є напр. Керенський і Церетелі — в Росії, Шайдеман — в Німеччині.

11. Хто такі є соціалісти “центра”?

Се ті, котрі хитаються між комуністами і соціал-шовіністами, бажають помирити пролетаріят з буржуазією і тим самим, ослабляючи його, вони його зраджують. До тих соціал-зрадників належать, наприклад, в Росії Мартов, в Німеччині — Кавцький.

12. Чи існує тепер Другий Інтернаціонал?

Так, але як канцелярія розбійничого союзу капіталістів “ліги націй”. Соціал-зрадники кілька разів пробували відродити його, але їм се не вдало ся, а все більше робітничі маси і найбільші робітничі партії різних країв прилучали ся до Третього Інтернаціоналу.

13. З кого сформувався Третій Інтернаціонал?

З тих соціалістів, які входили в Другий Інтернаціонал, але котрі з самого початку війни пізнали, що піддержувати свою буржуазію — значить, зраджувати всю робітничу клясу, обов'язком котрої є повалити ту буржуазію.

14. Які партії лишились вірними робітничій клясї?

В Росії се була партія большевиків, котра від самого 1914 року проголосила війну війні і предсказала горожанську війну, як наслідок імперіялістичної війни. В Німеччині з вірних соціалізмів сформувалась партія спартаківців на чолі з Карлом Лібкнехтом і Розою Люксембург. В інших краях з розколу старих партій також сформувались ліві, котрі стояли за революцію.

15. Як і коли об'єднались всі ті партії?

Єще підчас світової війни в Швейцарії на

двох нарадах були спроби об'єднати ся. Після Жовтневої Революції, Росія, де власть взяли робітники і селяни, стала центром світової революції, і партія большевиків, яка прийняла назву комуністів, стала її першим відділом. Під впливом російської революції комуністичні партії сформувались і в інших краях. В місяцю марті 1919 року в Москві відбув ся перший зїзд всіх тих комуністичних партій ріжних країв і на нїм засновано Третий Комуністичний Інтернаціонал.

16. Чому партія большевиків, а також і інші партії переіменувались в “комуністів” і сам Третий Інтернаціонал назвав себе “Комуністичним”?

Тому, щоби вже з самої назви було видно, що вони вірні заповітам Карла Маркса, що вони йдуть шляхом безпощадної боротьби з капіталом, як її проголосив Комуністичний Маніфест еще в 1847 р. І еще тому, що назву “соціаліст” заможно вже опоганено зрадниками і катами робітничої кляси — як Керенський або Шайдеман.

17. Чому партія комуністів називалась попередно большевиками?

Вона повстала з Російської Соціал-Демократичної Робітничої Партії, котра почала ор-

ганізуватись в 1897 р. На другім зїзді Р. С. Д. Р. П. в 1903 році в Лондоні відбув ся розкол: часть була за згодою з буржуазією, часть проти. Серед присутних на зїзді перших було менше, а другі при голосованю отримали більшість голосів. Перших назвали “меншевиками”, а других “большевиками” (“меншіст” і “більшість”).

18. Що дав Другий Зїзд Комуністичного Інтернаціоналу?

Другий Зїзд, котрий відбув ся в липні 1920 р. в Москві, зробив підсумок праці Інтернаціоналу, починаючи від першого зїзду. Виявило ся, що за той рік Комуністичний Інтернаціонал здобув найбільші робітничі партії ріжних країв і що навіть провідники угодовських партій щоби обманути робітників, підфарбовують ся під краску комуністів.

19. Які є головні постанови II. Зїзду Комуністичного Інтернаціоналу?

На нїм вироблено і прийнято Статут Інтернаціоналу, т. є. постанову про те, з кого складаєть ся Інтернаціонал, як збираєть ся, хто ним руководить і які партії мають право входити до него. Рішено приймати до Комуністичного Інтернаціоналу тільки такі партії, котрі не на словах, а на ділі доказали свою вірність про-

лєтаріатови. Дальше намічено ряд найважнїйших вказівок, як і в яким краю повинні вести себе комуністичні партії.

20. Яке є значінє Р. К. П. і Комуністичного Інтернаціоналу в світовій революції?

Комуністичний Інтернаціонал являєть ся штабом світової революції, котрий руководить революційними робітниками всіх країв. Рос. Ком. Партія, — се передовий відділ Комуністичного Інтернаціоналу; вона перша підняла його прапор, перша побідила і збудувала Со-вітську Росію, звідки до всіх країв світа тече “большевицька зараза””; Р. К. П. служить між-народному пролетаріатови смолоскипом і опорою в боротьбі.

4. лекція-розмова.

РАДЯНСЬКЕ БУДІВНИЦТВО.

Радянська власть, як форма диктатури пролетаріату (Конституція У. С. Р. Р.). — Зовнішня політика радянської влади і право націй на самовизначення. — Армія. — Міліція. — Надзвичайні (Чрезвичайні) Комісії. — Суд.

1. Яким робом взяв пролетаріат в Росії і на Україні власть в свої руки?

За посередництвом Рад. Єще підчас революції 1905 р., а опісля в 1917 р. повстали Ради робітничих і жовнірських депутатів для боротьби з буржуазією. Жовтнева революція дала перемогу кличеви “Вся власть Радам”, і Ради робітничих, жовнірських і селянських депутатів стали при влади.

2. Для чого служили і служать пролетаріатови Ради?

Для здійснення пролетарської диктатури, для того, щоби всіма правами користувався виключно пролетаріат: для буржуазії нема місця при влади в робітничо-селянській державі.

3. Значить, при радянській влади нема демократії (рівності всіх горожан)?

Радянська власть здійснює пролетарську демократію. Робітники і селяни за посередництвом своїх рад, професійних союзів, фабричних комітетів правлять краєм, а буржуазії радянська власть отверто заявляє, що її не допустить до правління державою.

4. Що таке буржуазна демократія?

Буржуазія — маленький гурток богачів — не може отверто признати ся, що вона править міліонами працюючих. Тому вона обманює їх, кажучи, що вона править від імени всего народу, а на ділі дає йому право тільки на папері.

5. Що робить радянська власть, щоби дати можливість працюючим здійснити свої права?

Щоби працюючі могли свобідно збирати ся і устроювати свої союзи — радянська власть дає для їх розпорядимости найліпші приміщення; щоби вони могли свобідно висловлювати свої думки — в їх руках знаходять ся всі друкарні і видавництва; всім працюючим є забезпечений доступ до знання і до безплатного образования.

6. Чи всі працюючі є рівноправні?

Так, радянська власть дає жінчині-робітниці або селянці такі самі однакові права як і мушчині; жінчини всюди є зрівнані з мущинами і однаково повинні брати участь в правління краєм. Тому радянська власть освободжує жінчи-

ну від тягару домашнього господарства, щоби дати їй можливість стати на рівні з мущиною. Не робить також радянська власть ніякої різниці між працюючими іншої національності або релігії.

7. Як будується радянська власть?

Так, щоби найширші маси працюючих на місцях брали в ній участь, причім всі окремі часті краю зв'язані між собою за посередництвом центральної власті.

8. Хто має право вибирати і бути вибраним до Рад?

Всі працюючі. Ті, що живуть з чужої праці не мають права вибирати до Рад і бути вибраними.

9. Яка є форма будівництва радянської власті?

Радянська власть будується з низу. Від сільської Ради до волосного зїзду Рад, котрий вибирає волосний Виконком (виконавчий комітет), звідси до повітового (уїздного) зїзду (увиконком), від повітів до губерніяльного зїзду (губвиконком) і нарешті від губерній до Всеукраїнського Зїзду Рад, котрий являється найвисшою властю в державі.

10. Хто править в період між зїздами?

Всеукраїнський Центральний Виконавчий Комітет (В.Ц.В.К.) і Рада Народних Комісарів (Раднарком), які вибирають ся на Всеукр. Зїзді Рад.

11. Які є завдання членів Рад?

Вони повинні не тільки голосувати і ухвалювати ті чи інші рішення, але вони самі переводять їх в жите. Так, наприклад, члени В. Ц. В. К. працюють в його відділах, народних комісаріятах. Таким робом Ради не можуть відорвати ся від мас. Крім того, виборці можуть відкликати кожного депутата з Ради.

12. Яке є завданє місцевих Рад (губерніяльних, повітових, волосних і сільських Виконкомів)?

Підчиняючись висшій Раді, місцева Рада вирішує всі питання в границях своєї місцевости. Свої ухвали вона переводить через свої відділи. Кождий відділ підчиняється місцевому Виконкому і в той сам час виконує вказівки відповідного висшого відділу (означеного Народно-го Комісаріату).

13. Де оголошені всі ухвали про радянську власть?

В Конституції (основнім законі) Української Соціалістичної Радянської Республіки (У.С.Р.Р.) вони виложені подрібно. Там проголошуєть

ся також, що вони тимчасові, як і вся власть, поки не знищить ся поневолене людини людиною.

14. Як відносить ся радянська власть до окремих народностей?

Вона признає рівність окремих народів і дає їм право на свободне самовизначенє аж до відокремлення і сформованя самостійних держав. Кожда нація (народність) може свободно розвиватись, мати Ради, школи і т. д. на своїй мові, а Совітська Росія являєть ся лише Федерацією (свобідним союзом) окремих національних радянських республік.

15. А як відносить ся радянська власть до інших держав?

Від самого початку свого істнованя радянська власть підпринимала всі кроки для того, щоби добити ся мира; вона йшла на тяжкі уступки (мировий договір Совітської Росії з Німеччиною в Бересті). Радянська власть не стремить до завойованя чужих областей і не хоче иншим народам насильно накидати радянський лад.

16. Для чого в таким разі існує в радянських республіках армія?

Для борони робітників і селян від заграничної і внутрішньої контрреволюції і для піддер-

жки пролетаріату інших країв в боротьбі з буржуазією.

17. Чи всі горожани відбувають свою військову повинність в армії?

Ні, радянська армія — є Червона Робітническо-Селянська Армія, і радянська власть мобілізує до Червоної Армії тільки працюючих для оборони їх інтересів. Буржуазія відбуває свою військову повинність в запілю.

18. До кого належить власть в Червоній Армії і хто є в ній командантами?

Власть в Червоній Армії належить до робітників і селян. Там, де прийшло ся заставити старих офіцерів віддати своє знане на командантських посадах, там над ними встановлено контроль в особі комісарів із робітників і селян.

19. В чім сила Червоної Армії?

В її свідомості. Завдання Червоної Армії є відомі кожному червоноармійцеві. Вона не збудована так, як буржуазна армія, на обмані, і червоноармійці сповняють прикази не з страху, а з совісти, так як вони свідомі про необхідність оборони інтересів працюючих.

20. Що таке Всевобуч?

Загальне воєнне навчане працюючих. Всі працюючі повинні, не відриваючись від про-

дуктивної праці, учити ся воєнного діла, так щоби весь працюючий народ перетворив ся в робітничо-селянську міліцію і кожде місто, кожда волость були спосібні оборонятись кождої хвилі.

21. Що таке Ч. К. (чека) і як до неї треба відносити ся?

Ч. К. є Надзвичайна (Чрезвичайна) Комісія для боротьби з контрреволюцією, саботажем, шпіонажою і надуживаннями, слідить за всею підпольною роботою буржуазії, котра пробує вернути свою власть. Ч. К. — се вірний оборонець революції, тому працюючі повинні помагати їй в боротьбі з буржуазією.

22. Який суд існує при радянській власти?

Єдиний Народний Суд і Революційний Трибунал. В єдинім Народнім Суді наспівша справа там і вирішується, так що речинець між наступленем справи і вироком короткий. Народні судії вибирають ся тільки з працюючих. Для того, щоби судити безпощадно і скоро контрреволюціонерів, назначують ся, а не вибирають ся, поруч з виборними Народними Судами, — Революційні Трибунали.

23. Як судить і які є кари пролетарського суду?

Пролетарський суд судить не після написаних законів, котрі ніколи не поспівають за життям, а після революційної совісти. Кари в порівнянню з буржуазним судом, надзвичайно легкі, часто засуджують на публичну ганьбу, суспільні роботи, замість тюремного заключення, і умовлені кари.

5. лекція-розмова.

РАДЯНСЬКЕ БУДІВНИЦТВО.

Організація продукції (Ради Народного Господарства, главки, центри, колегіальні і одноособові управи промислом, роля професійних союзів, трудові армії, мілітаризація праці). — Фінанси. — Зовнішня торгівля. — Охорона праці і здоров'я. — Соціальне забезпеченє.

1. Як поступила радянська власть з фабриками і заводами капіталістів після Жовтневої Революції?

Вона відібрала всі великі средства продукції від буржуазії, але робітники не розділили їх між собою, а передали в руки своєї пролетарської держави, найбільшої своєї організації, або, як то кажуть, націоналізувала їх.

2. Яка спадщина лишилась пролетаріатові Росії і України після імперіалістичної війни і Керенського та Петлюри?

Цілковите зруйнованє всего господарства. Весь промисл працював тільки для війни, не було робочих рук, транспорт був зруйнований, не доставало найнеобхіднішого: сирівців, палива, засобів поживи.

3. Як можна побороти розруху?

Для того треба було на початку відвоювати нафту, вугле і хліб, що і зробила Червона Армія. Тепер потрібно поставити правильно справу продукції, підняти продуктивність всего господарства, котре повинно вестись після одного пляну.

4. Для чого потрібно вести господарку після одного пляну і після якому іменно?

Щоби побороти безлад, нерозраховану витрату сил і продуктів, радянське правитель-ство починає з обрахунку того, що у него є і не робить наосліп: “соціалізм — се учот” сказав т. Ленін. Управа всім промислом повинна походити з центра, щоби окремі області господарства спільно переводили плян, вироблений сим центром.

5. Хто стоїть в радянській республіці на чолі промислу?

Найвисша Рада Народного Господарства, яка складається з представників Ради Професійних Союзів, В. Ц. В. К. і Раднаркому.

Поодинокі галузи промислу, котрі її підчиняються, є об'єднані в “Главках” і “Центрах” (наприклад, Главвуголь об'єднує весь промисл вугля, Центротекстіль — весь текстільний промисл).

6. Яка управа промислом на місцях?

На чолі кожної фабрики стоїть фабрична управа, до якої входять робітники і спеціалісти-інженери, котрі посилають ся туди за згодою відповідного професійного союзу. Фабрична управа, працюючи в згоді з місцевою радою народного господарства, підчиняють ся своєму “Главкови” або “Центрови”.

7. Хто відповідає за завод або фабрику?

Ся відповідальність лежить не на колегії (кількох особах), а на одній особі. Такої “одноособової управи” вимагає скорість ухвал (при колегіяльних затрачуєть ся много часу на засідання колегії) і необхідність установаження острої відповідальности.

8. Яке завданє професійних союзів в праці організації господарства?

Професійні союзи, утворені для боротьби з буржуазною державою, тепер, в пролетарській державі, йдуть з нею рука об руку, і вона (держава) за посередництвом їх переводить в житє свої пляни. Головне завданє професійних союзів — се притягнути всю робітничу масу до організації промислу і підняти продуктивність.

9. Якою повинна бути трудова дисципліна? Вона повинна бути свідомою і товарисько-

ю. Радянські републики повинні завести здаване звітів, встановити норму виробки, боротися проти затрачування марно часу, але опиратися при тім на свідомість працюючих, на самодіяльність мас і товариську взаємну контролю.

10. Що таке мілітаризація праці?

Се перебудоване праці на воєнний лад, найліпший спосіб використати робітничу силу. Радянська власть мобілізує кваліфікованих робітників, переводить обовязкову трудову повинність, переносить робітничу силу на случай потреби з одного місця на друге і поновно її розпреділює.

11. Яким робом радянська власть використовує буржуазних спеціалістів?

Сучасна велика продуктивність неможлива без інженерів, механіків, хеміків і учених. Із робітничих рядів покищо радянська власть спеціалістів не має і вона купує буржуазних спеціалістів і заставляє їх працювати і навчати робітників. Многі з буржуазних спеціалістів, котрі саботажем (злобним відмовленем ся від праці) боролись проти радянської власти, тепер втягнулись в працю і починають служити радянській власти не зі страху, а з совісти.

12. Що таке трудові армії?

Се части Червоної Армії, які виконали свої

боеві завдання, побідивши ворога, котрі однак не можуть бути розпущені, бо імперіялісти все ще нападають на радянські республіки, і тому їх тепер використовує ся для праці. Такі армії лишають ся готовими до бою і працюють коло такої роботи, де вимагаєть ся велика кількість некваліфікованих робітників (заготівлене топлива, будоване залізниць і т. п.).

13. Що таке комуністичні суботники?

Се добровільна праця в свободний час. Суботники вперше почали переводити робітники-комуністи Московсько-Казанської залізної дороги, тепер по цілій Росії і Україні беруть в них участь працюючі маси. Продуктивність праці на суботниках звичайно висша нормальної, але головне їх значіне в тім, що вони усувають різницю між тими, хто працює фізично і тими, хто працює умово: в них беруть участь комісарі, предсідателі Рад і ин. нарівні з чорноробами.

14. Як відносить ся радянська власть до дрібного промислу?

Радянська власть не відібрала у дрібних продуцентів (ремісників, кустарів) їх средства продукції і не підпринймає проти них насильних кроків. Наоборот, радянська власть піддержує кустарів, постачаючи їм сирівців і топ-

лива, віддаючи першенство тим, котрі входять в артїлі і товариства. Тим самим даєть ся полекшу для переходу дрібного промислу до великого — комуністичного.

15. Як і чому радянська власть стремить до відновлення торгівлі з іншими краями?

Тому, що ні один край не може розвивати ся без тих продуктів, які виробляють ся в інших краях і без сирівців, які звідтам привозять ся. Для того треба побідити контрреволюцію, так як капіталістичні держави, бачучи силу радянських республік, з охотою будуть торгувати з ними. А з тими краями, де пролетаріят побідить, радянські республіки повинні будуть установити найтіснійший господарський союз. Ціль радянських республік є обєднати господарство цілого світа після одного пляну.

16. Що таке банки і як до них відносить ся радянська власть?

Банки — се рахункові канцелярії капіталістів. Тому радянська власть в Росії сейчас же після Жовтневої Революції захопила банки і тим самим відібрала всі грошові вклади капіталістів. Захоплені банки радянська власть обєднала в Єдиний Народний Банк, котрий служить центральною бухгалтерією радянській республиці.

17. Яке значінє гроший і які фінанси Світської Росії і Радянської України?

Хотяй радянська власть без гроший обійти ся еще не може, то гроші все більше тратять своє значінє і витісняють ся безгрошевою розплатою між державою і робітниками (натуралізація заробітної платні) і товарообміном. Средства, які витрачає пролетарська держава, на девять десятих представляють собою господарські розходи, які йдуть на управу продукцією, і тільки одна десята часть йде на не продуктивний розхід — на оборону републики.

18. Що таке охорона праці і як її буде радянська власть?

Се є такий стан праці на фабриці, заводі або в рільництві, при котрім робітник охороняєть ся від нещасних случаїв, від професіональних недуг (в наслідок довгого занятя коло одной професії), і взагалі від виродження. Тому радянська власть скорочує час праці, охороняє женщин і дітий і заводить на фабриках технічну і санітарну обстановку, причім притягає для здійснення охорони праці найширші робітничі маси шляхом Інспекції Праці. Основні закони праці виложені в “Кодексі законів про працю”.

19. Як охороняє радянська власть народне здоров'я?

Всі приватні шпиталі, санаторії, курорти, аптеки стали народною власністю, всі медичні робітники зістали зареєстровані і змобілізовані для боротьби з епідеміями (заразливими хворобами, як тиф і холера).

20. Що се таке соціяльне забезпеченє і як воно переводить ся?

Се піддержка, котру радянська держава дає всім безробітним і непрацездатним на случай слабости, скалічення, вагітности, старости, раненим червоноармійцям, сім'ям червоноармійців, потерпівшим від контрреволюції, затоплень, пожарів, нищим, бездомним дітям і т. д. Вони отримують запомогу, пенсії, додаткові продовольчі картки і т. д.

6. лекція-розмова.

РАДЯНСЬКЕ БУДІВНИЦТВО.

Земельна політика радянської влади. — Відношене до селянства. — Продовольче питане.

1. До кого належала земля за царя і яке було положене селян?

Селянам належало тільки небагатьом більше одної третини частини землі. Решта землі належала до держави, царя і його родини, церков, монастирів, поміщиків (дідичів) і багатих козаків. В центральній Росії на кожду родину припадало середно 2—3 десятини управної землі. Найбіднійше селянство находилось в повній неволі у поміщиків, куркулів і торговців.

2. Що дала Жовтнева Революція селянам?

З переходом державної влади до рук Робітничо-Селянських Рад, вся земля зістала відібрана від поміщиків, церков, монастирів, царської родини, злишка від куркулів і передана селянам.

3. Як дала радянська власть землю селянам?

Після закону про соціалізацію землі приватну власність на землю знесено. Вся земля стала власністю працюючих Росії і України і від-

дана в безплатне користуванє всіх тих, хто бажає її обробляти власною працею, без нанятих робітників. Вся земля розділюєть ся відповідно до числа осіб в родині в не більшій кількості, чим кождий може обробити.

4. Як селяни поступили з поміщицькими землями і що з того вийшло?

Селяни перевели поділ: вони поділили не тільки землю, але й худобу, інвентар і дома. Таким робом много бідняків як і попередно остали бідняками, так як на кожде господарство з поодинок не вистарчало ні коний, ні інвентаря, ні худоби. Бідняки, будучи не в стані обробляти отриману землю, примушені уступати її богатим селянам.

5. Що таке гуртове оброблюванє землі?

Щоби бідняки були в силі користувати ся одержаною землею, вони повинні замість одноособового оброблення, обробляти її спільно. Вся земля в селі без ділення її на полоси, обробляєть ся спільною працею всіх селян зі всіми кіньми і господарськими знарядями.

6. Чому гуртове оброблюванє землі вигіднійше для селян?

При гуртовім оброблюваню є можливе заведење замість трохпільного, многопільне господарство, що дає ліпший урожай, обробля-

еться земля червоноармійців, хорих і т. д., котра в противнім разі була-б не оброблена; селяни таким робом привчаються до товариської праці.

7. Що таке сільсько-господарська артіль?

Коли селяни при гуртовім оброблюванню землі відмовляються від приватної власності на свої коні, сільсько-господарські знаряди і машини, тоді твориться артіль. Артіль може спільними зусиллями набути, замість менше удосконалених машин, — більше удосконалених, наприклад: замість десятка кінних молотілок одну парову і т. п. Таким робом сільсько-господарська артіль ще більше, чим звичайне гуртове оброблюване землі улекшує працю всіх її членів.

8. Чим відрізняється сільсько-господарська комуна від артілі?

В комуні є спільним не тільки праця, коні, знаряди і машини, але і весь скот, урожай, помешкання з меблями, їда, виховування дітей. Комуна не тільки продуктивна, але і споживча об'єднання.

9. Які вигоди дає комуна?

Комуна є в стані уживати найвідповідніші машини, заводити расову худобу, працювати під керівництвом агрономів — кождий робіт-

ник по своїй спеціальности. Замість малих хатинок будують ся великі будинки для спільного мешкання зі всіма вигодами, спільною кухнею, діти виховують ся в школі комуни, скорочується день праці, жите стає лекшим і вільнішим.

10. Що се таке радянське господарство?

Се велике сільське господарство, котре організує сама радянська власть на тих відібраних в 1917 р. у поміщиків землях, котрі захова-ли ся від розхоплення. В радянськiм господарстві діло поставлено взірцево, там показується дооколичним селянам перевагу великого землеволодіння, їм дається поміч, устроюється сільсько-господарські школи, лекції, вистави, майстерні для ремонтування машин і т. д.

11. Що се таке міське земельне господарство?

На землі, що належить до міста, міські відділи Рад організують головним робом огоро-ди, молочні ферми, з посівом споживчих трав і земельних плодів. Такі господарства мають велике значінє для живлення міст овочами, кру-пами, молоком і зближають робітників з селя-нами.

12. Які інші кроки підприймає радянська власть в рільництві?

Вона організує засів облогуєчих земель, пе-

ретворює неуправні землі в управні (осушуванням болот, штучним наводнюванням, корчова-
ням і т. д.), налагоджує виріб сільсько-госпо-
дарських знарядів і машин, мобілізує агроно-
мів і ветеринарів, пересиляє селян з центра на
багаті землею окраїни, помагає дрібному се-
лянському господарству.

13. Як помагає радянська власть дрібним се-
лянським господарствам?

Заосмотрює їх улучшеним насінням; помагає
в поліпшуванню селянського скота; дає безплат-
ну агрономічну і ветеринарну поміч; устроює
виплатні пункти, з котрих селянам дається на
виплат сільсько-господарські машини; устро-
ює ремонтні майстерні для знарядів і машин.

14. Чи можуть селяни і робітники обійти ся
одні без других?

Ні. Робітничій клясї, щоби відбудувати
промисл, треба хліба, котрий виробляють селя-
ни, а селянинові потрібна робітнича кляса, ко-
тра може дати йому залізо, машини, мануфак-
туру. Тільки спільним союзом вони побідять
розруху.

15. Чи всі селяни однаково відносять ся до
радянської влади?

Ні. Одні користають з наємної праці, не
віддають робітничо-селянській державі злиш-

ків хліба по твердій ціні, а перегоняють його на самогонку або спекулюють ним. Се куркулі — виновники голоду, котрий терпить робітнича кляса. Вони агітують проти радянської влади, устроюють повстання або пролазять до Рад і під іменем радянської влади кривдять бідняків. Ті селяни, котрі обробляють землю самі і віддають залишки хліба державі по твердій ціні — се середняки. Вони стоять за радянську владу, але часто по своїй несвідомості підпадають під вплив куркулів. Бідняки — се ті селяни, котрі не в силі вести самостійне господарство; вони лучать ся в артілі, комуні, працюють в радянських господарствах і стоять по стороні радянської влади.

16. Як відносить ся радянська влада до куркулів, середняків і бідняків?

Тов. Ленін сказав: “Ограб куркуля, не скривдь середняка і дай біднякови”, се значить, що в куркуля, котрий ховає залишки хліба і спекулює ним, радянська влада силою його відбирає, і если куркуль піднімає оружане повстання, то радянська влада безпощадно з ним розправляєть ся, але з середняком радянська влада заключає союз, ділає на него шляхом переконувания, доказує йому на примірі, що йому вигіднійше йти з нею, чим з куркулями. Бідноту, ко-

тра не має злишків, радянська власть забезпечує поживою і товарами на рівні з іншими селянами і стремить злучити бідноту, щоби вона була твердою опорою в селі. Працюючі селяни, за виїмком куркулів, беруть участь в правлінню Р.С.Ф.С.Р. і У.С.Р.Р. В Росії, наприклад, предсідателем В.Ц.В.К. є селянин-середняк тов. Калінін.

17. Що се таке хлібний монополь?

Се такий порядок, при котрім всі злишки хліба не продають ся купцям, спекулянтам або покупцям на базарі, а віддають ся прямо державі за гроші або в заміну за міські товари. Радянська власть не може допустити, щоби одні обжирались, а другі пухли з голоду. Споживчими продуктами, необхідними для життя всего населення, повинні розпоряджати ся не поодинокі особи, а держава, котрій треба забезпечити армію, промислових робітників, служачих, приюти, шпиталі і т. д.

18. Як переводить ся хлібний монополь?

За посередництвом розверстки. Народний Комісаріят Продовольчих Справ (Наркомпрод) робить розкладку потрібної кількості хліба, мяса і т. д. після губерній відповідно до їх продуктивности. В губерніях знова роблять розподіл після повітів, волостий і сіл. В селі роз-

верстка повинна переводитись не після особи і не після господарства, а після скількості залишків. Необхідну скількість поживи для сім'ї, прокормлення худоби і засіву залишається в господарстві. При такому порядку середнякови прийде́ть ся давати не дуже багато, біднякови — зовсім мало або нічого, або він е́ще сам отримує, а куркулеви, розуміє́ть ся, прийде́ть ся розпелати ся.

19. Що се таке тверді ціни?

На важні́йші споживчі продукти (муку, хлі́б, крупи, зерно, товщі, м'ясо, масло, сало і ин.) радянська вла́сть настановляє ціни, ви́сше котрих ніхто не має їх продавати. Е́сли-б не були настановлені тверді ціни, то дорожнеча зросла би так, що сі́ продукти змогли-б купувати лише спекулянти. Але і трудовий селянин від підви́щення ці́н на средства поживи ні́чого не ви́грає, так як воно витворює підви́шене заробітної платні́ для робітників і зрі́ст ці́н на товари міського виробу.

20. Як заосмотрює́ть ся село товарами міського виробу?

Радянська вла́сть старає́ть ся забезпечити село фабричними товарами по твердим ці́нам, котрі видає́ через продовольчі органи. При ті́м село або волость отримують фабричні товари

тільки тоді, коли вони виконали розверстку, і товари розділюють ся між селянами рівномірно, незалежно від того, скільки котрий селянин дав злишків. В теперішній час, розуміється, село отримує мало, так як промисл тільки що відживає і привіз товарів зза границі тільки почав ся.

21. Як відносить ся радянська власть до приватної торгівлі?

Велику торгівлю радянська власть знищила тим, що відібрала у буржуазії торговельні склади і запаси товарів, використавши при тім великі магазини, служачих і т. д. для своїх продовольчих відділів. Але дрібну торгівлю радянська власть не забороняє, тому, що вона сама єще не в силі цілком її замінити. Дрібна торгівля щезне лише поступенно, в міру того, як держава пічне сама виробляти всі продукти.

22. Хто розділює продукти в Совітській Росії і Радянській Україні?

Головним робом кооперативи. Попередно вони обслуговували тільки сільську і міську дрібну буржуазію. Тепер вони обслуговують всіх горожан і знаходять ся під контролею працюючих. Кождий горожанин стає членом споживчого товариства і приписується до означеного розподільного пункту.

23. Як розділюють ся продукти?

Через розруху продуктів є мало і приходить ся обмежувати їх видачу. Пайки видають ся по карткам так, що непрацюючі отримують менше, працюючі більше, тяжко працюючі ще більше (класовий пайок — 3-ох категорій). Так переводить ся клич: “не працюючий, хай не їсть”. Крім того, робітники в особливо важних (ударних) галузях промислу, виробляючих зверх норми, отримують додаткові пайки (преміяльна система).

24. Який буде розділ при комунізмі?

На першій ступені комунізму такий самий, як і при радянській власті: кождий буде отримувати після своєї праці, тільки більше чим тепер, тому, що буде подостатком всего. Але пізніше, коли всего буде досить, кождий буде брати після своїх потреб і, так як накопичувати буде непотрібно, ніхто не возьме більше, чим зможе зужити.

7. лекція-розмова.

РАДЯНСЬКЕ БУДІВНИЦТВО.

**Боротьба за духове розкріпощенє працюючих:
релігія і комунізм, церква і держава, боротьба
з національними пересудами (антисемітизм),
народна просвіта.**

1. Що таке релігія?

Се віра в тайну, в невідоме, віра в “тамтой світ”, у многих богів, або в одного верховного бога. Релігій існує кілька видів: поклонюване ся духам предків, силам і явищам природи і ріжним предметам; поклонюване ся многим богам (многобожіє); поклонюване ся одному богу (єдинобожіє). Кождий з тих видів ділить ся на ріжні релігії, наприклад: христіанство, юдейство, магометанство, буддизм і т. д., і кожда з них має в свою чергу много течій. Всіх релігій на земській кулі начисляєть ся много тисяч і кожда з них уважає себе одиноко правильною.

2. Яка є роля релігії в житю людства?

“Релігія є опіумом для народа”, — сказав Карл Маркс. Релігія всіх часів і народів була

помічним-средством правління для маючих кляс, для лекшого поневолення народних мас.

3. Чому релігія і комунізм незгідні з собою?

Тому, що комунізм є оснований на науковій студії людського суспільства і в науці нема місця для надприродних сил. Крім того, комунізм опираєть ся на природничі науки, котрі противорічать всякій релігії.

4. Як комуністи відносять ся до релігії?

Не маючи самі ніяких релігійних пересудів, вони розуміють, що переслідуване віри тільки збільшає фанатизм віруючих. Тому в Совітській Росії і Радянській Україні і проголошена свобода вірити і не вірити. Але комуністи борять ся з відсталістю мас, просвічаючи їх, розкриваючи релігійні обмани (мощі), стараючись притім не зневажати віруючих і знаючи, що остаточно релігія при комунізмі відомре, коли всі будуть працювати після пляну і зможуть вповні спізнати як суспільство, так і природу, де нічого не буде для них тайного.

5. Що таке церква?

В православнім християнським катехизмі сказано, що церква є товариством людей, об'єднаних одною вірою, тайнами і т. д. Але після поняття комуністів, церква є товариством людей (попів, монахів і т. д.), об'єднаних жере-

лами доходу на рахунок темноти і невіжества віруючих.

6. Які були взаїмовідносини православної церкви і держави при царизмі?

Православна церква користувалась покровительством держави. Духовенство отримувало величезну платню, церква володіла великими землями і т. д. За те церква і піддержувала державу: духовенство молило ся за царя і його рід, виховувало народні маси в послуху властям, благословило жовнірів бити ся в імперіялістичній війні і т. д. і т. д.

7. Чому і як радянська власть відділила церкву від держави?

Тому, що радянська власть не хоче обманювати народ і її непотрібна піддержка якої-б то не було церкви і вважає невігідним для народа платити духовенству платню; радянська власть відібрала у духовенства землю, право реєстрації шлюбів, уродин і смерти, признала законним цивільний шлюб, а не церковний і, нарешті, скасувала науку релігії в школі (відділене школи від церкви).

8. Чи відділене церкви від держави означає переслідуване віруючих і духовенства?

Ні. Духовенству і віруючим свобідно дозволяється виконувати релігійні обряди, у-

держувати церкви і т. д. Кождий може вінчати ся в церкві, але слюб вважається законним тоді, коли він зареєстрований в Раді. Також кождий може учити своїх дітей закону божого, але не в школі, а своїм коштом.

9. Що таке національна ненависть, звідки вона взялась і хто її піддержував?

Се ворожнеча між різними націями (народностями). Вона лишилась як пережиток від того часу, коли поодинокі племена воювали одні з другими. Її використовує буржуазія для того, щоби розєднати пролетаріят. Так царське правительство підготовляло і устроювало погроми проти Жидів і Вірменів, переслідувало Поляків, Українців, Татар і т. д., щоби відвернути гнів працюючих від себе. Найбільше улюбленим средством царизму в боротьбі з революцією був антисемітизм — тровля Жидів, котру і тепер старається розпалити побіджена буржуазія.

10. Які цілі народної просвіти в Совітській Росії і Радянській Україні?

Дати безплатну і обовязкову для всіх просвіту. Просвіта повинна освободити працюючих від релігійного обману, перевиховати їх в комуністичнім дусі, з маленьку розвинути у всіх людей стремління до комунізму.

11. Яке є дошкільне образование при радянській влади?

Се є виховуване дїтий від колиски до вступлення їх в школу. При буржуазнім ладї се було справою родичів. Радянська власть, бажаючи, з одної сторони, полекшити положене жєнщини освободженєм від домашнього господарства і виховуваня дїтий, з другої сторони, стараючись забрати дїтий з під шкідливого впливу тих родичів, які не уміють їх виховувати — поступенно бере дошкільне виховуване на себе, устроюючи ясла, дїточі сади, приюти і кольянції.

12. Яка школа існує в Совітській Росії і Радянській Україні?

Єдина Трудова Школа, навчанє в котрій є обовязкове і безплатне для всеї молодїжи від 7 до 17 лїт. В Єдиній Трудовій Школі учать ся оба поли разом без ріжниць походження. Вона не дїдить ся на гімназію, початкові і инші школи, а устроєна після одного пляну, причім наука злучена з працею. Укінчивші Єдину Трудову Школу можуть дальше учити ся в спеціальних школах (технічній, робітничім університеті і т. д.).

13. Яке позашкільне образование в Совітській Росії і Радянській Україні?

Радянська власть організує в найширших розмірах: ліквідацію (знищене) неграмотності; видавництво і поширенє книжок, брошур, журналів і газет; курси, лекції, бібліотеки, читальні, клуби в містах, селах і в Червоній Армії; утримує театри, музеї, охороняє пам'ятники штуки; організує вистави і т. п.

